

ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ” - СМОЛЯН
ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – БОРИНО”
✉ 4824, с.Борино, ул.”Родопи” №20, обл.Смолян, ЕИК 2017195800385
✉ e-mail: dgsborino@ucdp-smolian.com

ДОКЛАД И АНАЛИЗ

НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ
ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА,
УПРАВЛЯВАНА ОТ
ТП „ДГС-БОРИНО” ПРЕЗ 2024 ГОД.

2025 г.

1. ОПИСАНИЕ НА СТОПАНИСВАНАТА ТЕРИТОРИЯ

ТП „Държавно горско стопанство – Борино” /ТП „ДГС-Борино”/ е териториално поделение към „Южноцентрално държавно предприятие гр.Смолян”, със седалище и адрес на управление: с.Борино, общ.Борино, обл.Смолян, ул. Родопи №20.

ТП „ДГС – Борино“ попада в Рило-Родопска област — подобласт Западни Родопи. Стопанството е разположено върху част от южните и югозападните склонове на Родопска планина и носи името на с.Борино, където се намира и административното му управление.

Според административното делене на Република България, ТП „ДГС-Борино” се намира на територията на област Смолян, община Борино със землищата на с. Борино, с. Ягодина, с. Чала, с. Буйново и с. Кожари.

Според горскоадминистративното райониране на страната, ТП „ДГС-Борино” е териториално поделение на Южно централно държавно предприятие ЮЦДП, гр. Смолян, като дейността му се контролира от Регионална дирекция по горите - Смолян. На изток стопанството граничи с ТП „ДГС-Триград”, на юг с държавната граница с Република Гърция; на запад и северозапад с ТП „ДГС-Доспат”, на северозапад и север с ТП „ДЛС- Широка поляна”, на север и североизток с ТП „ДЛС Извора - Девин”.

Релефът в района на ТП „ДГС-Борино” се е оформил при същите процеси на който се дължи съвременният геоморфоложки характер на Западните Родопи. Това са процесите на продължителна денудация и периодично затишие в епирогенното издигане, в резултат на което Родопите били подлагани на неколккратно заравняване и отново връзване на водните течения. В резултат на тези геоморфологични процеси, хълмистите равнини отново са придобивали планински характер. По своята същност релефът на стопанството е типичен за Западните Родопи– заоблени върхове, стръмни склонове, дълбоко връзани долове и водни течения.

По-главни била оформящи водосбора на Буйновска река:

- от границата на ТП „ДГС-Доспат” по държавната граница в посока запад-изток към с. Кожари, през следните върхове – Елата, оттам на север през Портата – Аджиларето - с разклонение за Дорудаа – Вратките – Саръяр.
- от държавната граница в северна посока през върховете Гъоз тепе – Елкедик – Чала. По-главни била оформящи водосбора на Дерин улук:
- от хотел "Орфей", по границата на ТП „ДЛС Извора - Девин”, през върховете Сив камък
- Хамам бунар – Кушу бурун – Омана – Картала.

Преобладаващите надморски височини на територията на стопанството са от 1300 до 1500 m н.в. , представляващи 46.5% от общата дървопроизводителна площ.

Най-голямата надморска височина в горската територия е връх Картала 1801.8 m н.в , а най-ниската е в м. Тешел - 850 m н.в. Превишението между най- ниската и най-високата точка на стопанството е 950 m, което характеризира релефа като планински и обуславя разнообразието на горскодървесни, храстови и тревни видове в региона.

Преобладават стръмните терени ($21^{\circ} \div 30^{\circ}$) – 54,3%, следвани от наклонените ($11^{\circ} \div 20^{\circ}$) с 28.8%. Делът на равните и полегатите терени е незначителен.

Територията на ТП „ДГС-Борино” попада в Преходноконтиненталната и Континентално - средиземноморската горскорастителна област, 2 провинции и 2 района. Това са:

- ✓ Преходноконтинентална Рилско-Западнородопска планинска горскорастителна провинция:
  - Западнородопски район;
- ✓ Континентално-средиземноморска Югозападнобългарска горскорастителна провинция:
  - Пирински район със Славянка и югозападните склонове на Родопите.

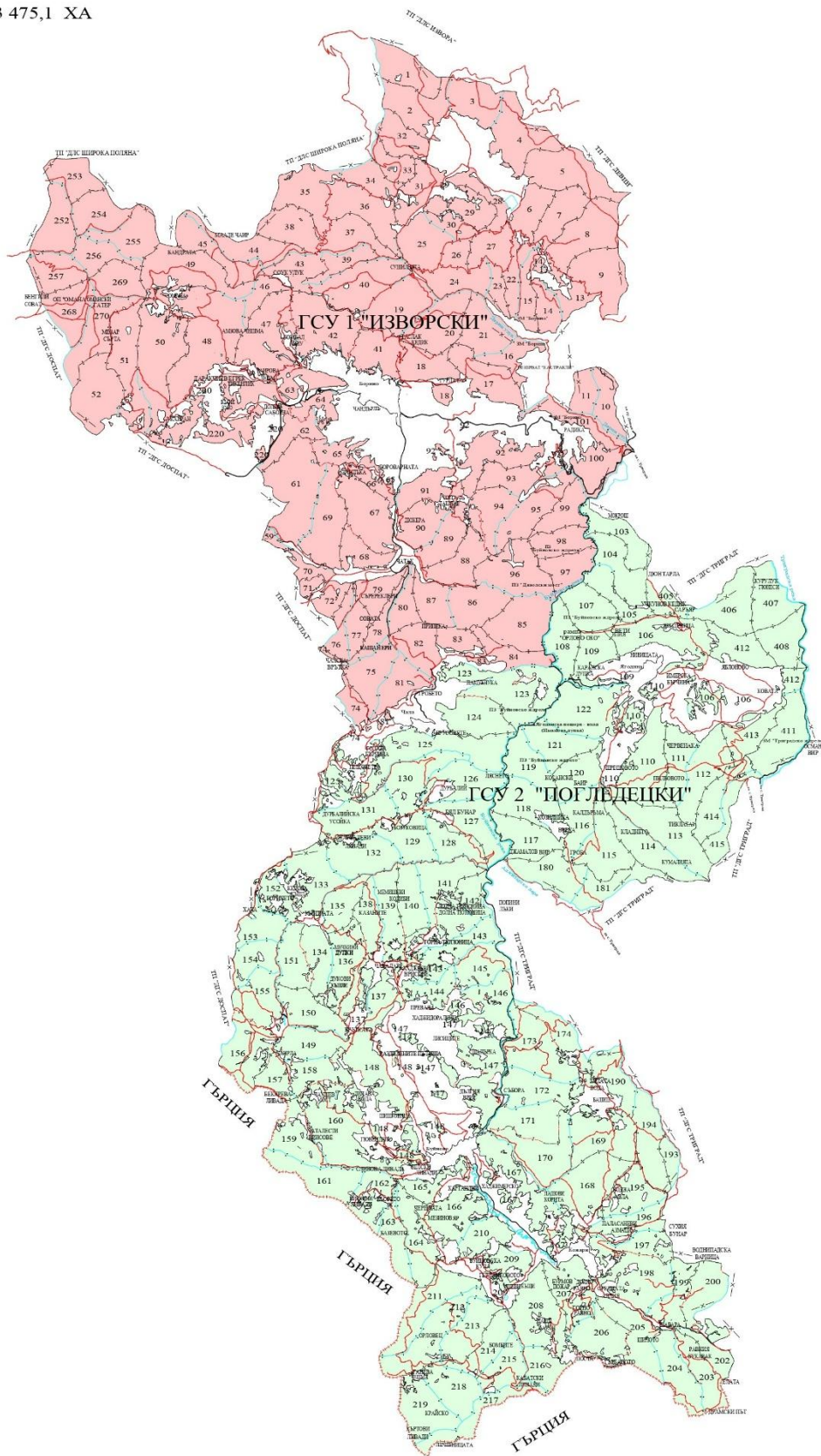
КАРТА

НА ГОРКОСТОПАНСКИТЕ УЧАСТЬЦИ

ГП "ДГС БОРИНО"

ОБЛАСТ СМОЛЯН

ПЛОЩ 13 475,1 ХА

Л Е Г Е Н Д А :

- ГСУ 1 "ИЗВОРСКИ"
- ГСУ 2 "ПОГЛЕДЕЦКИ"

Горите разположени в ниските части на стопанството до 1200 m н.в. са представени от чисти букови или смесени с преобладание на бук дървостои, върху среднобогати и среднобогати до богати месторастения, формирани върху кафяви горски почви. Върху хумусно– карбонатните почви се срещат черборови дървостои, а в горната част на зоната - чисти и смесени с преобладание на смърч или ела насаждения.

Горите разположени в диапазона 1200÷1900 m н.в. са съставени предимно от бял бор, смърч и ела смесени с бук и по-рядко трепетлика, като образуват високопродуктивни насаждения. Участието на смърча с увеличаване на надморската височина расте.

Смесените естествени насаждения са с участие на бял и черен бор, смърч, ела, бук на места планински бряст, воден габър, същински явор, ива, обикновена гроздовидна череша, офика, брекиня, мукиня, сребролистна липа, обикновен габър, зимен дъб . Храстовият етаж е съставен от обикновена леска, обикновен глог, обикновен дрян, птиче грозде, слабителна зърника, обикновен люляк, обикновен котонестер, черна калина, червена калина. Тревните растителни съобщества са представени основно от житни, власатка, лазаркиня, заешки киселец, звездаца, ягода, папрат, очеболец, риган, кантарион, червена и черна боровинка.

Според горскорастителното райониране на страната (Захариев и др. 1979) ТП „ДГС-Борино” попада в Тракийската горскорастителна област, подобласт Западни Родопи, в т.ч:

- ✓ **Т-II : Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700÷2000 m н.в.)** - Т-II-2: Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч 1200÷1700 m н.в
- ✓ **М,Т,Ю: Типове месторастения с интразонално разпространение-** М,Т,Ю-II: Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни от 600/800 до 1800/2200 m н.в.

Средната възраст на горите е 89 год., средния запас на 1 ха е 358 m³, а установения Среден прираст – 4,67 m³/ха.

Годишното ползване на дървесина от държавни горски територии за периода (2020÷2029г.) е 30750 m³ стояща маса с клони или 23956 m³ лежаща дървесна маса.

Ловна дейност – в ловностопанско отношение територията на ТП „ДГС-Борино” се разделя на:

А) ЛР ДУ „Извора-Кастракли”, с ловища – Извора и Кастракли, (Заповед № -РД49-7/12.02.2010 г.). Със договор №28/27.08.2010 г. е предоставен за стопанисване и ползване на дивеча за период от 15 години. Главен вид едър дивеч се определя благородния елен със съпътстващи видове сърна, дива свиня, глухар и заек за стопанисване на свобода.

Б) ЛР ДУ „Буйново”, с ловища – Гювендел и Орловец (Заповед № -РД48- 10 /26.02.2018 г.). Със договор №18-Д-0080/08.08.2018 г. е предоставен за стопанисване и ползване на дивеча за период от 15 години; Главен вид едър дивеч се определя сърна и съпътстващи благороден елен, дива свиня, глухар и дребен дивеч – заек за стопанисване на свобода.

В) ЛР ДУ „Омана”, с ловище – Омана (Заповед № 180/16.02.2010 г. Стопанисва се от ТП „ДГС- Доспат” и е предназначен за отдаване по линия на организиран ловен туризъм. Главен вид едър дивеч се определя сърна и съпътстващи благороден елен, дива свиня, глухар и дребен дивеч – заек за стопанисване на свобода.

Г) Ловностопански райони, предоставени за стопанисване на ловни дружини, обединени в ловно сдружение (ЛС) „Ловно рибарско дружество Девин” гр. Девин – ЛР ЛД „Борино” и ЛР ЛД „Буйново”. Главен вид едър дивеч се определя сърна и съпътстващи благороден елен, дива свиня, глухар и дребен дивеч – заек, на подходящи местообитания за стопанисване на свобода.

На територията на стопанството, по стръмни скалисти склонове, гори и високопланинската безлесна зона, може да се срещнат единични екземпляри от Дива коза.

Хищници – Кафява мечка, Вълк и Лисица.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАТУРАЛНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО ДЕЙНОСТИ УТВЪРДЕНИ ПО ФИНАНСОВ ПЛАН ЗА 2024 Г. НА СТОПАНСТВОТО

Нагледно в таблица №1 е представен разчета на натуралните показатели и отчета към 31.12.2024 г., съгласно Финансовият план /ФП/ за 2024г. на ТП „ДГС-Борино“. Предвидените натури по ФП 2024г. са изпълнени в пълен обем.

Таблица №1

№	ВИД ДЕЙНОСТ	Мярка	ГОДИШЕН РАЗЧЕТ 2024г.	ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2024г.	%
	2	3	4	5	6
I. ПОЛЗВАНЕ НА ДЪРВЕСИНА					
	Ползване на дървесина	куб.м.	23956	23898	100
	- В т. ч. промишлен дърводобив	куб.м.	17549	17539	100
	- В т. ч. физически лица	куб.м.	6407	6359	99
II. ЛЕСОКУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ					
A. Залесяване и защита срещу ерозия и порон					
	Работа в семепроизводствени градини	дка.	-	-	-
	Добив на ГРМ	кг.	-	-	-
	Почистване на площи за залесяване	дка.	-	-	-
	Подготовка на почвата, всичко	дка.	-	-	-
	Залесяване	дка.	-	-	-
	Попълване на култури	дка.	11	11	100
	Отглеждане на култури	дка.	40	40	100
	Ограждане на култури	л.м.	-	-	-
B. Стопанисване					
	Подпомагане на ест. Възобновяване	дка.	-	-	-
	Отгледни сечи без материален добив	дка.	-	-	-
	Отгледни сечи за производство на висококачествена дървесина	дка.			
	Маркиране	куб.м.	17500	21548	123
	Кастрене	дка.	-	-	-
	Изкореняване на междуредия	дка.	-	-	-
V. Защита на горски територии					
	Минерализовани ивици	м.	1930	1930	100
	Лесокултурни прегради	м.	-	-	-
	Барьерни прегради	м.	-	-	-

Добива и реализацията за промишлеността се осъществява след провеждане на процедури, по реда на Наредбата по чл.95, ал.1 от Закона за горите и при спазване на действащата нормативна уредба. Ползвателите и купувачите на дървесина са:

- запознати с нормативната уредба приложима за горските територии;
- изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- задължението им за осигуряване на лични предпазни средства на работниците и необходимото оборудване.

Лесокултурните дейности са осъществени със собствени работници.

За всяко маркирано насаждение през 2024г. е попълнен проверовъчен лист за предварителна оценка на въздействието върху околната среда, идентифицирани са важните елементи и са дефинирани мерките за опазването им при маркиране.

През 2024г. не са постъпвали заявления и съответно не са издавани позволителни за паша.

Текущите ремонти на горските автомобилни пътища на територията на стопанството са извършени със собствена техника.

III. СОЦИАЛНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

В ТП „ДГС - БОРИНО“ са сформирани две синдикални организации - синдикална секция към КТ „Подкрепа“ и синдикална организация към КНСБ.

На 01.02.2023 г. е сключен Браншови колективен трудов договор на работещите в отрасъл "Горско стопанство - стопанисване", в сила от датата на подписване и с валидност до 31.12.2024г. Договора е подписан от директорите на шестте държавни горски предприятия и синдикалните организации (КНСБ, КТ "Подкрепа").

Допълнителен колективен трудов договор между синдикалните организации на КНСБ и

КТ „Подкрепа“ и Директора на ТП „ДГС - Борино“ е подписан на 17.02.2023г. , като същият е вписан под №15/28.02.2023г. в регистъра на Дирекция „Инспекция по труда“ – гр.Смолян.

През 2024 г. няма постъпили жалби от страна на работещите в ТП „ДГС - Борино“.

IV. ПЛАН/ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕРСОНАЛА

Директора на ТП „ДГС - Борино“ е одобрил програма за обучение на работниците и служителите на стопанството и работниците на фирмите изпълнители за 2024 г. Основните теми заложи в програмата са обучение по горска сертификация, обучение по ЗЗБУТ, обучение по стопанисване на горите, обучение по прилагане на законодателството при промяна на нормативната уредба, обучение относно контрола и опазването на горските територии и други. Обученията по темите от програмата са провеждани от служители на стопанството, поради което не са издавани сертификати. За обучените служители по ЗЗБУТ са издадени удостоверения.

V. ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД /В Т. Ч. РАБОТНИЦИ НА ПОДИЗПЪЛНИТЕЛИ/

За ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения при осъществяване на планираните горскостопански дейности, преди започване на същите за всеки нов обект или при постъпване на нови работници, задължително се провежда първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват, че са запознати. При всяко въвеждане на работниците в нов обект се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, които се прилагат към досиетона подотдела.

На работниците и служителите на ТП „ДГС - Борино“ е предоставено работно и униформено облекло.

През 2024 г. не са регистрирани трудови злополуки на територията на ТП „ДГС - Борино“.

В стопанството няма работници, с намалена работоспособност.

От направената оценка на риска на работното място, се прави заключение, че са осигурени условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

Сключен е Договор между "Одико-69" ООД и ТП "ДГС – Триград" за осигуряване на комплексно обслужване от служба по трудова медицина на работниците и служителите на ТП на ЮЦДП на територията на област Смолян. Службата по трудова медицина организира периодични профилактични прегледи на работниците и служителите на стопанствата.

На 07.10.2024г. са извършени само офталмологични прегледи.

През 2024 г. не са извършвани проверки от Инспекция по труда.

VI. АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

През 2024 г. са проведени срещи със заинтересованите страни, на които са обсъдени следните въпроси:

- права и задължения на местните общности, засегнатите и заинтересовани страни, свързани с дейността и територията на ТП „ДГС - Борино“;
- планирани дейности за съответната година, територии в които ще се изпълняват, възможностите и начините за промяна на тези дейности в случай, че са засегнати права на собственост и ползване;
- подходящи възможности за заетост, обучение и други услуги, които ТП „ДГС - Борино“ предлага;
- възможностите за местно социално-икономическо развитие вкл. възможни съвместни дейности, проекти и инициативи с местните общности, засегнати и заинтересовани страни;
- мерки за опазване на места със специално културно, екологично, икономическо, религиозно или духовно значение за местните общности - получаване на информация за нови

такива.

Присъстващите на срещите са запознати с Доклада на горите с висока консервационна стойност. Също така са информирани, че могат да вземат участие в мониторинга на ГВКС, както и да предоставят целогодишно информация за ГВКС, която ще бъде взета под внимание при изготвяне на годишните доклади.

VII. НЕЗАКОННИ/ НЕРАГЛАМЕНТИРАНИ ДЕЙНОСТИ В ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Общата площ на горските територии в района на дейност на ТП „ДГС-Борино” възлиза на **13475.1 ha**, в това число 10748.5 ha държавна горска територия. Върху охраняваната територия са обособени два горскостопански участъка – ГСУ „Изворски“ включва отдели №№ 1÷11, 13÷52, 59, 61÷72, 74÷101, 220, 252÷257, 268÷ 270; площта му е 6044.1 ha, в т.ч. 4 997.8 ha държавна собственост и ГСУ „Погледецки“ - включва отдели №№ 103÷174, 180, 181, 190, 193÷200, 202÷219, 405÷408, 411÷415, с обща площ 7 431.0 ha, от които 5 764.7 ha държавна собственост.

За осигуряване опазването на горските територии – държавна собственост, както и на горските територии – собственост на физически и юридически лица и техните обединения, с обща площ до 2 хектара включително, на територията на стопанството са определени 8 /осем/ броя охранителни участъка с ясни граници, включващи цели отдели, с посочена обща площ и персонален служител, изпълняващ функциите по реда на чл.190 от Закона за горите в поверената му горска територия. Пряко ангажирани с тази дейност са 9 /девет/ служители, от които осем „горски стражари“ и един „ловен надзирател“. Средната площ на ОУ е 1684,4 ha.

През 2024 г. служителите на ТП „ДГС-Борино” са извършили общо 504 броя проверки, както следва:

- Проверени обекти за добив на дървесина /сечища/ – 182 броя;
- Проверени ловци - 284 броя;
- Проверените превозни средства - 38 броя.

Във връзка с извършени проверки през 2024г. е констатирано 1/едно/ нарушение по чл.108, ал.1, т.1 от Закона за горите: „извършване на сеч без писмено позволително“. Нарушителят е установен. Към 31.12.2024г. няма съставен акт за установяване на административно нарушение.

VIII. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН

1.Добив на дървесина

Планираното ползването на дървесина през 2024 г. е 23956 m³ лежаща маса. Реализацията на дървесина е в размер на 23 898 m³ лежаща маса. Ползването е осъществено върху площ от 1079,47 ha (по ГСП 2020г. 484,7 ha.), в т.ч. възобновителни сечи – 94,5 ha (по ГСП 2020г. 209,9 ha), отгледни сечи – 90,3 ha (по ГСП 2020г. - 274,8 ha), санитарни и принудителни сечи – 886,57 ha. (няма предвидени по ГСП, извеждат се при необходимост) и технически сечи – 8,1 ha (няма предвидени по ГСП, при необходимост се извеждат за поддържане на електропроводи). Ползването е в рамките на планираното.

2.Лесокултурни дейности, извършени през 2024 г., както следва:

- Попълване на култури – 11 dka;
- Отглеждане на култури – 40 dka.

4.Защита на горските територии:

- Приет и утвърден Годишен план за защита на горските територии от пожари за 2024г. на стопанството, по който заложените мероприятия са изпълнение. През 2024г. на територията на стопанството няма възникнали пожари.
- Извършени противопожарни дейности през 2024г.:
  - Изграждане на минерализовани ивици в отдели/подотдели: 31–р, 36-д, 36-г, 36-в и 147-к1– **475 л.м.**;
  - Поддържане на минерализовани ивици в отдели/подотдели: 70–д,е,ж,з,и, 252-к, 252-н и 252-о – **1455 л.м.**;
- Изграден бе източник за водоземане с обем 40 m³ в м. „Топлия извор“.

През 2024г. на територията на стопанството със собствена техника е извършен текущ ремонт на съществуващи трайни пътища и снегочистване на същите.

5. Недървесни горски продукти през 2024 г.

- Издадени 4/четири/ броя позволителни за добити 37 броя коледни елхи;
- Издадени позволителни за добив на гъби – 4 броя;
- Издадени позволителни за добив на 150 броя лескови пръчки – 2 броя.

IX. ПРОМЕНИ В ГРАНИЦИТЕ, СОБСТВЕНОСТТА, ФУНКЦИОНАЛНОСТТА И ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА ТЕРИТОРИИ В ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ГРАНИЦИ НА СТОПАНСТВОТО.

Със Заповед №ЗАП-77/29.01.2021г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по горите гр.София е утвърден Горскостопански план 2020(ГСП) на ТП „ДГС - Борино“. Съгласно утвърдения ГСП 2020г., площта на ТП „ДГС - Борино“ възлиза на 13475,1 ha, разпределена по вид собственост, както следва:

Горски територии държавна собственост -	10744,5 ha	- 79,7 %
Горски територии общинска собственост -	2027,3 ha	- 15,0 %
Горски територии, частна собственост/физически лица/ -	690,0 ha	- 5,2 %
Горски територии частна собственост/юридически лица/ -	13,3 ha	- 0,1 %
Всичко:	- 13475.1 ha	- 100.0 %

През 2024г. има промяна в площта на ТП „ДГС-Борино“, което се изразява в увеличение на площта на горски територии държавна собственост с **4,4 ha**, което се дължи на закупени 10/десет/ броя поземлени имоти в горските територии – частна собственост /физически лица/. Така разпределението на площта по видове собственост, придобива следния вид:

Горски територии държавна собственост -	10748,9 ha	- 79,8 %
Горски територии общинска собственост -	2027,3 ha	- 15,0 %
Горски територии, частна собственост/физически лица/ -	685,6 ha	- 5,1 %
Горски територии частна собственост/юридически лица/ -	13,3 ha	- 0,1 %
Всичко:	- 13475.1 ha	- 100.0 %

X. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ.

От извършените лесопатологични обследвания и регистрирани нападения и щети от абиотични и биотични фактори, както и оценка на здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС-Борино“ са регистрирани 199 / сто деветдесет и девет/ броя сигнални листове, разпределени както следва:

1. За повреди от абиотични въздействия в държавни горски територии на стопанството са подадени сигнални листове, както следва:

- за снеголом и снеговал (игл.) – 55 броя;
- за ветролом и ветровал (игл.) – 90 броя;

2. За повреди от насекомни вредители:

- за нападения от върхов корояд – 30 броя;
- за нападения от типограф – 19 броя;

3. За повреди от дивеч – 1 брой.

4. За повреди по иглолистните посеви в ГР „Хайдушки дол“ – 4 броя. *(Извън обхвата на сертификата).*

През 2024г. на територията ТП „ДГС-Борино“ на площ от 236 dka, в 10/десет/ броя насаждения бяха заложени 10/десет/ броя феромонови уловки /капани/ за провеждане на борба срещу върховия корояд и типографа.

Изведени са санитарни сечи на площ 302,7 dka.

В резултат на постоянните лесопатологични наблюдения, както и своевременно провеждане на необходимите лесозащитни мероприятия, като извеждане на санитарни и принудителни сечи в горите, се ограничи разпространението на голяма част от вредителите по иглолистните гори.

XI . ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ.

1. Мониторинг на ВКС 1 - РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. Концентрации на биологично разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение.

ВКС 1.1 Т. 1 ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ В РЕЗЕРВАТИ, ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ, НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВЕ, ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ, ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ, ОБЯВЕНИ ПО ЗЗТ:

Защитени местности

1. Защитена местност БОРИНО (Код в регистъра: 480), обявена със Заповед №1094/03.12.1986г. на Комитет за опазване на природната среда, прекатегоризирана със Заповед № РД-517/12.07.2007г. на Министерство на околната среда и водите. Площ: **120,1 ha.**

2. Защитена местност ТРИГРАДСКОТО ЖДРЕЛО (Код в регистъра: 3), обявена със Заповед № 4021 от 06.12.1963 г., бр. 14/1966г. на Държавен вестник. Промяна в площта - актуализации със Заповед №РД-429 от 18.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник и Заповед №РД-677 от 08.10.2015 г., бр. 85/2015 на Държавен вестник. Общата площ на защитената местност е 710,57 ha , като територията на ТП „ДГС-Борино”, попадаща в нея, е **88,7 ha.**

3. Защитена местност ПОРЕЧИЕТО НА РЕКА ДЕВИНСКА (Код в регистъра: 187), обявена със Заповед № РД 618 от 08.07.2002 г., бр. 86/2002 на Държавен вестник. Промяна в площта - актуализации със Заповед №РД-695 от 19.09.2007 г., бр. 89/2007 на Държавен вестник и Заповед №РД-104 от 06.02.2019 г., бр. 23/2019 на Държавен вестник. Общата площ на защитената местност е 140,78 ha, като територията на ТП „ДГС-Борино”, попадаща в нея, е **46,28 ha.**

Природни забележителности

1. Природна забележителност БУЙНОВСКОТО ЖДРЕЛО (Код в регистъра: 196), обявена със Заповед №995 от 21.04.1971 г., бр. 41/1971 на Държавен вестник. Промяна в площта - увеличаване със Заповед №РД-904 от 11.12.2008 г., бр. 10/2009 на Държавен вестник. Площ: 759,15 ha.

2. Природна забележителност ДЯВОЛСКИЯ МОСТ И ВОДОПАДА (Код в регистъра: 330), обявена със Заповед №535 от 25.09.1978 г., бр. 86/1978 на Държавен вестник. Промяна в площта - актуализация със Заповед №РД-435 от 10.06.2020 г., бр. 57/2020 на Държавен вестник. Площ: 38,83 ha.

Списък на вековни дървета на територията на ТП „ДГС-Борино”:

Вековни дървета	Заповед за обявяване	Землище / Местност	Възраст	Височина (м)	Обиколка (м)
Черен бор	Заповед № РД-40/22.01.2018 г., ДВ бр. 15/16.02.2018 г.;	Борино/„Тепе баир”	100	34	1,70

ВКС 1.1 Т.4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ПОПАДАЩИ В ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ОБЯВЕНИ ПО РЕДА НА ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (ЗБР) – НАТУРА 2000 ЗОНИ:

Защитени зони за опазване на местообитанията.

- ЗЗ „Родопи-Западни” – BG0001030, обявена с Решение №611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-1030-611-2007 и Промяна в площта - увеличаване с Решение №811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник, в съответствие с Директива 92/43/ЕЕС от 21 май 1992 година за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна (наричана за по-кратко Директива за местообитанията). Защитена зона “Родопи - Западни” е с обща площ 272 851,4 ha. , като територията на ТП „ДГС-Борино”, попадаща в зоната, е **10744,5 ha.**

През 2024г. са съставени 3 формуляра за мониторинг на Защитена зона “Родопи - Западни”: Проведени са възобновителни и отгледни сечи, които са проектирани по ГСП 2020г. на ТП „ДГС-Борино” и са съобразени с изискванията на зоната. Проведените възобновителни сечи са с удължен възобновителен период и целят създаване на неравномерна структура на насажденията. Проведените отгледни сечи са насочени към създаване на

растежен простор на дърветата с желани качества, с добри фенотипни признаци и подобряване на устойчивостта им. Състоянието на горите е добро. Проведените лесовъдски дейности не влошават състоянието и не нарушават функциите на защитената зона. Не са констатирани нерегламентирани дейности, няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не са възниквали горски пожари.

Защитени зони за опазване на птиците

1. Защитена зона Западни Родопи (Код в регистъра: BG0002063), обявена със Заповед №РД-835 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник 2-1-2063-835-2008, Промяна в площта - увеличаване с Решение №335 от 26.05.2011 г., бр. 41/2011 на Държавен вестник и увеличаване със Заповед №РД-890 от 26.11.2013 г., бр. 107/2013 на Държавен вестник, в съответствие с Директива 79/409/ЕЕС от 02.04.1979г. за опазване на дивите птици. Защитена зона Западни Родопи е с обща площ 133384,78 ha, като територията на ТП „ДГС-Борино”, попадаща в зоната, е **4474,3 ha.**

През 2024г. са съставени 2 формуляра за мониторинг на Защитена зона **Западни Родопи**: Проведени са възобновителни и отгледни сечи, които са проектирани по ГСП 2020г. на ТП „ДГС-Борино” и са съобразени с изискванията на зоната. Проведените възобновителни сечи са с удължен възобновителен период и целят създаване на неравномерна структура на насажденията. Проведените отгледни сечи са насочени към създаване на растежен простор на дърветата с желани качества, с добри фенотипни признаци и подобряване на устойчивостта им. Състоянието на горите е добро. Проведените лесовъдски дейности не влошават състоянието и не нарушават функциите на защитената зона. Не са констатирани нерегламентирани дейности, няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не са възниквали горски пожари.

2. Защитена зона „Триград - Мурсалица” (Код в регистъра: BG0002113), обявена със Заповед №РД-531 от 26.05.2010 г., бр. 50/2010 на Държавен вестник 2-1-2113-531-2010, в съответствие с Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. Защитена зона **Триград - Мурсалица** е с обща площ 55340,95 ha, като територията на ТП „ДГС-Борино”, попадаща в зоната, е **10372,0 ha.**

През 2024г. е съставен 2 формуляра за мониторинг на Защитена зона **„Триград - Мурсалица”**: Проведени са възобновителни и отгледни сечи, които са проектирани по ГСП 2020г. на ТП „ДГС-Борино” и са съобразени с изискванията на зоната. Проведените възобновителни сечи са с удължен възобновителен период и целят създаване на неравномерна структура на насажденията. Проведените отгледни сечи са насочени към създаване на растежен простор на дърветата с желани качества, с добри фенотипни признаци и подобряване на устойчивостта им. Състоянието на горите е добро. Проведените лесовъдски дейности не влошават състоянието и не нарушават функциите на защитената зона. Не са констатирани нерегламентирани дейности, няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не са възниквали горски пожари.

1.1. ВКС 1.2 - ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

1. Растителни видове включени в Приложение 1А към Националното ръководство, установени на територията на ТП ДГС "Михалково"

- **Бодливолистен Джел (*Plex aquifolium*)** - 1 формуляр:

Съществуващо находище с обща площ на находището около 10 м², плътност на популацията средно 5 бр./м², проективно покритие 35%, 15 бр. фертилни екземпляра, млади екземпляри – няма, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма.

- **Родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea dingler*)** – при извършен мониторинг на територията на ТП „ДГС - Борино“ не е откриван, но има месторастениям, на които има голям потенциал за неговото развитие;

- **Венерина обувка, Венерина пантофка (*Cypripedium calceolus L.*)**– 1 формуляр: Съществуващо находище с обща площ на находището около 10 м², плътност на популацията средно 2 бр./м², проективно покритие 35%, 2 бр. фертилни екземпляра, млади екземпляри – няма, здравословно състояние - добро, следи от антропогенна намеса - няма.

Растителни видове, включени в Приложение 1 към Националното ръководство, с потенциално разпространение на територията на ТП "ДГС Борино"

- Планински явор, жешля (*Acer heldreichii* Orph.) - не е наблюдаван през 2024г.;
- Фривалдскиев зановец (*Chamaecytisus frivaldszkyanus* (Degen) Kuzmanov)- не е наблюдаван през 2024г.;
- Сърцелистен тайник (*Listera cordata* (L.) R.Br.)- не е наблюдаван през 2024г.;
- Родопско крайснежно звънче (*Soldanella rhodopea* F.K.Mey)- не е наблюдаван през 2024г..

2.Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ТП "ДГС Борино"

Клас Бозайници (Mammalia)

- Видра (*Lutra lutra*) - не е наблюдаван през 2024 г.;
- Кафява мечка (*Ursus arctos*) - 2 формуляра: Наблюдавани са следи от възрастен индивид /мъжки/.

Клас Птици (Aves)

- Скален орел (*Aquila chrysaetos*) - видът не е установен на територията на ТП „ДГС - Борино“;
- Осояд (*Pernis apivorus*) - не е наблюдаван през 2024 г.;
- Голям ястреб (*Accipiter gentilis*) - не е наблюдаван през 2024 г.;
- Малък ястреб (*Accipiter nisus*) - не е наблюдаван през 2024 г.;
- Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)- видът не е установен на територията на ТП „ДГС - Борино“;
- Черен щъркел (*Ciconia nigra*) - не е наблюдаван през 2024 г..
- Глухар (*Tetrao urogalus*) - 1 формуляр: Наблюдаван е 1 индивид в горска територия, поведение – нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи;
- Лещарка (*Tetrastes bonasia*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Горски бекас (*Scolopax rusticola*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Гълъб хралупар (*Columba oenas*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Вrabчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Черен кълвач (*Dryocopus martius*) - 1 формуляр: Наблюдаван е 1 индивид в горска територия.
- Сив кълвач (*Picus canus*) - 1 формуляр: Наблюдаван е 1 индивид в горска територия.
- Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Градинска червеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*) - видът не е установен на територията на ТП „ДГС - Борино“;
- Сива мухоловка (*Muscicapa striata*) - не е наблюдаван през 2024 г.
- Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*)- видът не е установен на територията на ТП „ДГС - Борино“;
- Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)- не е наблюдаван през 2024 г.

Клас Земноводни (Amphibia), Безопашати земноводни (Anura)

- Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)- не е наблюдаван през 2024 г.

Клас Насекоми (Insecta)

➤ Бръмбари (Coleoptera)

- Заплетен карабус (*Carabus intricatus*) - не е наблюдаван през 2024 г..
- Еленов рогач (*Lucanus cervus*) - не е наблюдаван през 2024 г..
- Алпийска розалия (*Rosalia alpina*) - не е наблюдаван през 2024 г..
- Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*) - не е наблюдаван през 2024 г..

➤ Пеперуди (Lepidoptera)

- Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*) - не е наблюдаван през 2024г..

1.2. ВКС 1.3 - КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

➤ Токовища на глухари:

Наблюдаван е 1 индивид в горска територия, поведение – нормално, не са установени реални и/или потенциални заплахи;

➤ Сватбовища на елени:

Не са наблюдавани през 2024г.

2. Мониторинг на ВКС 2 - ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Непокътнати значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие

През 2024г. са съставени 2 формуляра за мониторинг на ВКС 2: В териториите заети от горски масиви не е установено фрагментиране. В обхвата на ТП „ДГС – Борино“ не са изградени големи инфраструктурни обекти, засягащи горски територии. Не са констатирани едроплощни повреди от биотични и абиотични въздействия. Установените повреди са на малки площи до 1-2 дка, които не указват значително отрицателно въздействие върху цялата площ на ВКС 2. Няма намаляване на площта на естествените насаждения и създаване на големи комплекси от изкуствени култури.

3. Мониторинг на ВКС 3 - ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.

- **G1.661 MIDDLE EUROPEAN DRY-SLOPE LIMESTONE BEECH FORESTS /КАЛЦИФИЛНИ ГОРИ ОТ ОБИКНОВЕН БУК (GUS SYLVATICA):** -1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G1.69 THERMOPHILOUS MOESIAN BEECH FORESTS / МИЗИЙСКИ БУКОВИ ГОРИ-** 1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G1.6922/G1.6923 SOUTHEASTERN MOESIAN NEUTROPHILE BEECH FORESTS / НЕУТРОФИЛНИ БУКОВИ ГОРИ** - 2 формуляра - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G1.7C1 [OSTRYA CARPINIFOLIA] WOODS / ГОРИ ОТ ВОДЕН ГАБЪР (OSTRYA CARPINIFOLIA)**- 1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G3.1 E1 SOUTH-EASTERN MOESIAN [PICEA ABIES] FORESTS /МОНОДОМИНАНТНИ И С ПРЕОБЛАДАНИЕ НА СМЪРЧ ГОРИ В РОДОПИДИТЕ/- 10 формуляра:** *Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Обезлистване не се наблюдава. Като цяло насажденията са с неравномерна вертикална структура. На места се наблюдават малки по площ отворени пространства - неравномерно и/или в билната част. Насажденията са добър възобновителен потенциал. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия има върху единични дървета и/или групи. В едно от насажденията е установено лош възобновителен потенциал. Реални и потенциални заплахи няма. Дегенеративни процеси няма.*

G3.16. MOESIAN [ABIES ALBA] FORESTS / ГОРИ ОТ ОБИКНОВЕНА ЕЛА (ABIES ALBA) - 1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G3.4C SOUTHEASTERN EUROPEAN [PINUS SYLVESTRIS] FORESTS (ON LIMESTONE) / ГОРИ ОТ БЯЛ БОР (PINUS SYLVESTRIS) (НА ВАРОВИК)– 12 формуляра:** *Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Като цяло структурата на насажденията е неравномерна. На места се наблюдават малки по площ отворени пространства. Насажденията са добър възобновителен потенциал. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия има върху единични дървета. Реални и потенциални заплахи няма. Дегенеративни процеси няма.*

- **G3.561(1) HELLENO BALKANIC PALLAS' PINE FORESTS / ГОРИ ОТ ЧЕРЕН БОР (PINUS NIGRA SUBSP. PALLASIANA)** - 5 формуляра: *Жизнеността на отделните дървета и насаждението е добра. Наблюдават малки по площ отворени пространства- разположени неравномерно. Добър възобновителен потенциал на насаждението. Повреди от абиотични въздействия върху единични и групи дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G3.561 (2) MIXED PINUS NIGRA – PICEA ABIES FORTESTS / ЕСТЕСТВЕНИ СМЕСЕНИ ГОРИ НА PINUS NIGRA И PICEA ABIES.** -1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G4.6 MIXED [ABIES] - [PICEA] - [FAGUS] WOODLAND /СМЕСЕНИ ШИРОКОЛИСТНО-ИГЛОЛИСТНИ ГОРИ СЪС ЗАДЪЛЖИТЕЛНО УЧАСТИЕ НА ОБИКНОВЕН БУК (FAGUS SYLVATICA) И/ИЛИ ОБИКНОВЕНА ЕЛА (ABIES ALBA) И/ИЛИ ОБИКНОВЕН СМЪРЧ (PICEA ABIES).**- 1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

- **G4.8(3) MIXED NON-RIVERINE DECIDUOUS AND CONIFEROUS WOODLAND / ГОРИ С УЧАСТИЕТО НА ЧЕРЕН БОР (PINUS NIGRA) И ВОДЕН ГАБЪР (OSTRYA CARPINIFOLIA)** - 1 формуляр - *Жизнеността на отделните дървета в насажденията е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - няма. Няма наличие на изсъхнали дървета.*

Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.

- ГОРИ ВЪВ ФАЗА НА СТАРОСТ (Old-growth forests) - 9 формуляра: *Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Повреди от абиотични и/или биотични въздействия - на места има единични и на малки групи. Наблюдава се възобновяване. В едно от насажденията е установено сукцесионен процес. Дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.*

4.Мониторинг на ВКС 4 - ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

4.1.ВКС 4.1 - ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

За територията на ТП „ДГС-Борино“ в тази консервационна стойност попадат отдели и подотдели, определени като вододайна зона, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди, водохващания за питейни цели, каптажи и горски чешми и кладенци. Включените горскостопански единици са определени въз основа на интервюта с персонала на стопанството.

През 2024г. са съставени 2 формуляра за мониторинг: *Проведените горскостопански дейности (сечи) в насаждения определени като вододайни зони /каптажи и чешми/, не оказват значителни отрицателни въздействия и тези дейности са съобразени и съгласувани с компетентните органи. В случай, че сечта е предвидена в ГСП, то същият преди одобрението си е съгласуван с компетентните органи (МОСВ), а при изготвяне на план - извлечение, същото се съгласува с РИОСВ, преди одобрение от РДГ - Смолян. Извършените лесовъдски дейности са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите, подпомагане създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна структура.*

4.2.ВКС 4.2 - ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

За територията на ТП „ДГС-Борино“ не са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност.

4.3. ВКС 4.3 - ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

➤ **ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редици, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6.**

През 2024г. са съставени 2 формуляра за мониторинг. В насажденията, определени като гори с решаващо противоерозионно значение, през 2024 г. не са провеждани сечи. Състоянието на горската територия е добро.

4.4.ВКС 4.4 - ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

През 2024г. са съставени 2 формуляра за мониторинг: *През 2024г. в насажденията, определени като гори, които представляват бариера за разпространението на пожари не са провеждани лесовъдски мепоприятия. Няма констатираны запалвания в насаждения представляващи бариера за разпространение на пожари. През 2024 г. на територията на ТП „ДГС - Борино“ не са възникнали пожари. Състоянието на горите е добро. Не са констатираны нерегламентирани дейности.*

4.5. ВКС 4.5 - ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

За територията на ТП „ДГС-Борино“ не са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност.

5. Мониторинг на ВКС 5 - ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ)

През 2024г. са съставени 2 формуляра за мониторинг.

През 2024г. са задействани с позволителни за сеч за предоставяне на дърва на физически лица за собствени нужди без право на продажба съгласно действащата нормативна уредба. Общото количество реализирана дървесина през 2024г. е 23 898 m³:

- в т.ч. за физически лица на корен 6359 m³;
- на юридически лица (фирми) – 17539 m³.

Търсенето на дърва за огрев през летните месеци е по-слабо, интереса се засилва есента до началото на зимата. ТП „ДГС - Борино“ има наличния ресурс, поради което може да се задоволят нуждите от дърва за огрев на всички желаещи от населените места в обхвата на стопанството (1 община с общо 5 населени места). Провеждат се разговори с кметовете, относно осигуряването на дърва за огрев. Стремим се да осигурим дърва за огрев на населените места тъй като района е планински, отдалечен от градовете и липсва алтернатива за отопление през зимата /в малки случаи на пелети/.

За 2024 г. няма подадени заявления и съответно издадено позволителни за паша в ДГТ. В планинските райони на стопанството земеделието и животновъдството са слабо развити, предвид намаляване броя и застаряване на населението в селата. Отглежданите земеделски култури са на малки площи и в близост до населените места. Малкото отглеждани животни пашуват в изоставени земеделски земи.

За 2024 г. има подадени 4/четири/ броя заявления за събиране на гъби и съответно издадени 4/четири/ броя позволителни.

За 2024 г. са издадени 4 бр. позволителни за добив на 37 бр. коледни елхи.

На територията на ТП „ДГС - Борино“ има едно ловно сдружение – СЛР „ЛРД-Девин“. На територията на ТП „ДГС-Борино“ има две ловни дружини: ЛР ЛД „Борино“ и ЛР ЛД „Буйново“ и общо 190 броя ловци.

През 2024г. няма констатирани случаи на браконьерство от служители на стопанството.

6. Мониторинг на ВКС 6 - КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ.

Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение.

На територията на ТП „ДГС-Борино“ са определени подотдели отговарящи на т. 2, т.5 и т.6 от определението за ВКС 6, както следва:

ВКС 6 Т.2. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ В 100 М ИВИЦА ОКОЛО МАНАСТИРИ И ДРУГИ РЕЛИГИОЗНИ ОБЕКТИ ИЗВЪН ПРИЛОЖЕНИЕ 7 (ЦЪРКВИ, ПАРАКЛИСИ, ОБРОЧИЩА, АЯЗМА, ТЕКЕТА И ДР.), ДРЕВНИ СВЕТИЛИЩА, ОКУЛТНИ СРЕДИЩА, АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПАМЕТНИЦИ И РАЗКОПКИ И ДР. МЕСТА ВАЖНИ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ НА ДУХОВНОСТТА, ТРАДИЦИИТЕ, ИСТОРИЧЕСКАТА И КУЛТУРНАТА ПАМЕТ, ОПРЕДЕЛЕНИ ПРИ КОНСУЛТАЦИИТЕ С МЕСТНИТЕ ХОРА

На територията на стопанството се намират следните археологически обекти:

- **Антично селище – м. Овчарника, м. Червенака (землище на с. Ягодина): – представен е 1 формуляр за мониторинг. Няма констатирани повреди по него вследствие на лесовъдските дейности. Не са нарушени естествените функции на горите.**
- **Тракийско светилище и селище – вр. Виденица (землище на с. Чала): - представен е 1 формуляр за мониторинг - Няма констатирани щети и/или повреди. Не са водени**

лесовъдки дейности през 2024г. Не са нарушени естествените функции на горите;

- **Могилен некропол – м. Кабата (землище на с. Борино):**– **представен е 1 формуляр за мониторинг** Няма констатирани повреди по него вследствие на лесовъдските дейности. Не са нарушени естествените функции на горите.
- **Могилен некропол – м. Голямото кале, Партизанска поляна (землище на с. Борино):** - **представен е 1 формуляр за мониторинг** - Няма констатирани щети и/или повреди. Не са водени лесовъдки дейности през 2024г. Не са нарушени естествените функции на горите;

ВКС 6 Т. 5 ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ НЕПОСРЕДСТВЕНО РАЗПОЛОЖЕНИ (В 30 М. ИВИЦА/ ПО 15 М ОТ ВСЯКА СТРАНА НА ПЪТЕКАТА) ПО ПРОТЕЖЕНИЕ НА ОФИЦИАЛНО МАРКИРАНИ ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТИ И НЕМАРКИРАНИ, НО ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТЕКИ.

- **Туристически маршрут – „Дяволска пътека”** - В района около него няма проведени лесовъдски мероприятия през 2024г. Няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не се наблюдава нарушение на естествените функции на горите.
- **Триградско ждрело** - В района около него няма проведени лесовъдски мероприятия през 2024г. Няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не се наблюдава нарушение на естествените функции на горите.
- **Буйновско ждрело** - Буйновското ждрело е най-дългото ждрело в България. Намира се между селата Ягодина и Тешел. В района около него няма проведени лесовъдски мероприятия през 2024г. Няма повреди от биотични и абиотични въздействия. Не се наблюдава нарушение на естествените функции на горите.

ВКС 6 Т.6 ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ В 50 М. ИВИЦА ОКОЛО ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТИ, КАКТО И ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ С ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ЕСТЕТИЧЕСКА И РЕКРЕАЦИОННА СТОЙНОСТ (ВКЛ. ЕДИНИЧНИ ДЪРВЕТА ИЛИ МАЛКИ ГРУПИ ДЪРВЕТА – НАПР. ВЕКОВНИ ИЛИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНИ ДЪРВЕТА), ЧЕШМИ, БЕСЕДКИ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ МАРШРУТИ, И ДР. ВАЖНИ ЗА ТУРИЗМА И ОБРАЗОВАНИЕТО МЕСТА, ОПРЕДЕЛЕНИ ПРИ КОНСУЛТАЦИИТЕ С МЕСТНИТЕ ХОРА И АКТИВНИ В РАЙОНА ТУРИСТИЧЕСКИ ГРУПИ, СДРУЖЕНИЯ И КОМПАНИИ.

➤ **Панорамна площадка „Орлово око”** - Не са провеждани лесовъдски мероприятия в близост до него. Няма каламитети и значителни повреди от абиотични въздействия. Няма констатирани замърсявания. Състоянието на горските територии по местонахождението на ВКС е добро и не са нарушени функциите им.

➤ **Ягодинска пещера** - Не са провеждани лесовъдски мероприятия в близост до него. Няма каламитети и значителни повреди от абиотични въздействия. Няма констатирани замърсявания. Състоянието на горските територии по местонахождението на ВКС е добро и не са нарушени функциите им.

➤ **Архитектурно-исторически мост „Кемера”** - Няма констатирани замърсявания. Състоянието на горските територии по местонахождението на ВКС е добро и не са нарушени функциите им.

➤ **Родопска дъща** - Не са провеждани лесовъдски мероприятия в близост до него. Няма каламитети и значителни повреди от абиотични въздействия. Няма констатирани замърсявания. Състоянието на горските територии по местонахождението на ВКС е добро и не са нарушени функциите им.

➤ **Връх „Виденица” –Гъоз тепе** - Не са провеждани лесовъдски мероприятия в близост до него. Няма каламитети и значителни повреди от абиотични въздействия. Няма констатирани замърсявания. Състоянието на горските територии по местонахождението на ВКС е добро и не са нарушени функциите им.

➤ **Беседки с чешми използвани за отдих и туризъм:** -Представен е 1 формуляр за мониторинг: Не са провеждани лесовъдски мероприятия в близост до местата за отдих /чешми и

беседки/. Няма каламитети и значителни повреди от абиотични въздействия. Няма констатирани замърсявания. Състоянието на горските територии по местонахождението на ВКС е добро и не са нарушени функциите им.

ХІІ. ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ОБРАЗЦИ ОТ ЕСТЕСТВЕНИ ГОРСКИ ЕКОСИСТЕМИ

В Доклада на горите с висока консервационна стойност е включен списък на насажденията възприети като представителните образци на естествените горски екосистеми, част от които са и Горите във фаза на старост. Представителните образци на естествените горски екосистеми представляват **12,98 %** от площта, стопанисвана от ТП „ДГС - Борино“ и включват следните типове екосистеми:

- Естествени бял борови гори – 335,2 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 172,2 ha;
- Естествени гори от черен бор – 410,4 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 410,4 ha;
- Естествени смърчови гори – 329,5 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 167,8 ha;
- Елови гори – 42,6 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 17,5 ha;
- Смесени иглолистни и иглолистно-широколистни гори - 128,1 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 128,1 ha;
- Букови гори – 9,6 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 9,6 ha;
- Термофилни букови гори – 31,2 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 31,2 ha;
- Гори от зимен дъб – 7,8 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 7,8 ha;
- Трепетликови гори – 14,7 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 14,7 ha;
- Гори от воден габър – 22,6 ha, в т.ч. гори във фаза на старост – 22,6 ha.

От извършения мониторинг се установи, че като цяло здравословното състояние на насажденията е добро. Наблюдават се повреди от биотични и абиотични въздействия на единични дървета или на малки групи от дървета, които не оказват значително отрицателно въздействие върху екосистемата.

ХІІІ. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Планираните и проведени през 2024г. дейности и мероприятия, не са оказали отрицателно въздействие върху природната среда.

При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2024 г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС. От възобновителните сечи се провеждат сечи с дълъг възобновителен период. На територията на стопанството се запазва тенденцията за добро естествено възобновяване след провеждане на сечи с удължен възобновителен период.

Провеждат се отгледни сечи - прореждания, пробирки, селекционни, чрез които се създават благоприятни условия за нарастване по височина и по диаметър на дърветата от желаните видове. Провеждането на отгледни сечи повишава механичната устойчивост на насажденията.

Санитарни и принудителни сечи се извеждат при повреди, причинени от биотични и абиотични въздействия с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията и предотвратяване развитието на каламитети.

Проведените технически сечи са предимно за почистване на просеки на електропроводи, за да се предотврати опасността от аварии и възникване на пожари.

След проведените сечи не се наблюдава повреди по подраства. Има единични повредени дървета вследствие на извоза на дървесина, които са в рамките на допустимото. Предимно се залага на извоз с животинска сила на къси секции и сортименти, а при насаждения с по-голям наклон, извоза се осъществява с късометражна въжена линия. Тези начини на извоз са максимално щадящи в горските територии.

След извеждане на сечите в насажденията се оставя мъртва стояща и лежаща дървесина. Още при маркиране на насажденията, стоящи мъртви дървета (биотопни дървета) се отбелязват с буква "Б" и същите не подлежат на сеч, а след сечта вършината и отпадната дървесина не се изнасят от сечищата.

Преди започване на маркирането на дадено насаждение се извършва проверка относно наличието на ВКС. В случай, че се установят такива, същите се описват в документите на насаждението и се посочват мерки за тяхното опазване. От проведените горскостопански дейности не е констатирано отрицателно въздействие върху ВКС.

При наличие на постоянни водни течения, преминаващи през или по границата на насажденията предвидени за сеч, се оставя 15 м. буферна зона, която се отразява в карнет-описа и технологичния план на насаждението и се описват мерки за опазване на водното течение. През изминалата година не са констатирани повреди на водни ресурси в резултат на горскостопанската дейност.

Преди маркиране на всяко едно насаждение (ДГТ) на територията на ТП „ДГС - Борино“, границата му се обхожда с GPS-устройство и се отбелязват на терен. През последните години тази практика дава добри резултати и се избяга навлизане в съседни имоти /недържавна собственост/. От проведените горскостопански дейности не са констатирани неблагоприятни въздействия върху съседни имоти или инфраструктура. Горските пътища, по които се транспортира дървесина се поддържат в добро състояние. При влошаване на проходимостта им се извършват текущи ремонти с техника на стопанството. При валежи и установено преовлажняване на трайните горски пътища, не се извършва транспортиране на дървесина с цел опазването им.

През изминалата година не са констатирани повреди от природни бедствия в резултат на горскостопанската дейност.

Насажденията в стопанството са с добър естествен възобновителен процес. Освободените площи, които остават след провеждане на санитарни и принудителни сечи са в рамките на 1 дка. до 2 дка. и обикновено тези площи до третата година се възобновяват.

Ежегодно на територията на ТП „ДГС - Борино“ се извършва мониторинг на биологичното разнообразие на редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми. Данните от мониторинга показват, че състоянието на горите е добро и няма отрицателни въздействия от горскостопанската дейност.

Проведените горскостопански дейности през 2024 г. не са оказали негативно въздействие върху водните ресурси и почвата, което да доведе до възникване на ерозионни процеси. Състоянието на горските пътищата е добро, като при нужда се извършва текущ ремонт с техника на стопанството.

XIV. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ СОЦИАЛНАТА СРЕДА

Проведените горскостопански дейности (сечи) в насаждения определени като вододайни зони, не оказват значителни отрицателни въздействия и тези дейности са съобразени и съгласувани с компетентните органи (РИОСВ, БД ИБР). В случай, че сечта е предвидена в ГСП, то същият преди одобрението си е съгласуван с компетентните органи, а при изготвяне на план-извлечение, същото се съгласува с компетентните органи, преди одобрение от РДГ – гр.Смолян. Извършените лесовъдски дейности са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите, подпомагане създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна структура.

Съгласно чл.115 от Закона за горите, до 1/3 от годишното ползване на дървесина може да бъдат предоставени на „местни търговци“. Всяка година ТП „ДГС-Борино“ провежда процедури за добив и продажба на дървесина с ограничението за "местни търговци". През 2024 г. с ограничение за "местни търговци" са предложени на процедури – 5198 m³. През 2024 г. дърва за огрев на физически лица са предоставени на корен 6407 m³. Ресурса на ТП „ДГС - Борино“ позволява задоволяване нуждите от дърва за огрев на желаещи от населените места в обхвата на стопанството (1 община с общо 5 населени места). Провеждат се разговори с кметовете, относно осигуряването на дърва за огрев. Своевременно се стремим да осигурим дърва за местното население.

Горските територии в близост до обекти от културно-историческо, икономическо екологично, религиозно или духовно значение за местните общности са в добро състояние и

проведените лесовъдски дейности не са оказали отрицателно въздействие върху тях. При работа в близост до такива обекти се оставя буферна зона, в която не се извършват дейности.

Съобразно възможностите си ТП „ДГС - Борино“ се стреми да подпомага местните общности като провежда различни мероприятия (залесявания с доброволци, дарение на фиданки на пчелари и физически лица и др.) При обявяване на извънредно положение, служители на ТП „ДГС - Борино“ имат готовност да съдействат и да осъществяват връзка с кметовете на най-отдалечените населени места, за оказване на логистична помощ. Кметовете са заявили готовност да се свържат в случай на нужда от помощ.

Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на принципите на горска сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления - екологични, икономически и социални, които са свързани с голям брой заинтересовани страни.

За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо да продължат действията на стопанството по популяризиране на ползите от прилагане на стандарта по горска сертификация при стопанисването и управлението на горите от ТП „ДГС - Борино“.

XV. ПРОМЕНИ В ОКОЛНАТА СРЕДА

Няма установени съществени промени в околната среда на територията на стопанството. През изминалата година няма големи природни нарушения, които да оказват негативни въздействия върху околната среда.

Прилаганите лесовъдски системи и дейности в горските територии, благоприятстват за осигуряването на основните им функции. Естествения възобновителен процес е добър, което е резултат на добрите практики, прилагани се в горските територии в обхвата на ТП „ДГС - Борино“, чрез съчетание и спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите и действащата нормативна уредба.

Изготвил: _____ п* _____
/инж. Октай Алиев – Зам. Директор/

Директор: _____ п* _____
/инж. Светозар Мечков/

*Налице е положен подпис, който е заличен,
съгласно Регламент (ЕС)2016/679